

Colofon

Leidsch Dagblad

Hoofdredacteur:
 Hugo Schneider
 Jan 't Hart (adjunct)
 Gerben van 't Hek (adjunct)

Secretariaat:
 redactiesecretariaat@hollandmediacombinatie.nl

Hoofdkantoor:
 TMG Media B.V.
 Basisweg 30, Postbus 2603,
 1000 CP Amsterdam
 Tel. 088-8249111

Redactiechef:
 Coen Polack

Regiokantoor:
 Schuttersveld 9
 2316 XG Leiden
 tel. 071-5356356
 redactie@leidschdagblad.nl

Website:
 Www.leidschdagblad.nl. Volg Leidsch Dagblad ook op twitter @leidschdagblad en op www.facebook.com/leidschdagblad.

Raad voor Journalistiek:
 Leidsch Dagblad volgt de leidraad van de Raad voor de Journalistiek. Voor meer informatie: Ga naar www.rvdj.nl.

Vragen van abonnees:
 Voor bezorgklachten of vragen over abonnement ga naar www.leidschdagblad.nl of bel 088-824111. Opzeggen abonnementen met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één maand.

Advertentie opgeven:
 Ga naar hollandmediacombinatie.nl/advertentiemogelijkheden of bel 088 824 0234.

(Persoons)gegevens: Op de verwerking van (persoons)gegevens van lezers van deze uitgave, bijvoorbeeld in het kader van de uitvoering van de abonneementsovereenkomst of in verband met deelname aan puzzels en prijsvragen, is de Privacy Verklaring van TMG N.V. van toepassing. Deze Verklaring is te vinden op www.tmg.nl/privacy.
 Rechtenvoorbehoud: Alle rechten ten aanzien van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden en berusten bij TMG Media B.V. Van alle gepubliceerde werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC organisatie zijn de publicatierchten geregeld met Pictoright te Amsterdam. Op het gebruik van deze uitgave zijn de Algemene Gebruiksvoorwaarden TMG van toepassing, zie www.tmg.nl/algemene-gebruiksvoorwaarden.
 © TMG Media B.V., 2019

Leidsch Dagblad

Aldit als eerste op de hoogte van het laatste nieuws uit Leiden en omgeving.

Met duiding van onze regionale redactie

Achtergrondverhalen, columns, recensies en opinie

En altijd een abonnement dat bij u past

Nieuwsgierig?

leidschdagblad.nl/abonnement

Getal van de dag

50.000

Bezoekers voor Naturalis

Sinds de opening van het nieuwe Naturalis op 31 augustus heeft het Leidse museum al 50.000 bezoekers getrokken. Deze magische grens werd gisteren overschreden.

Vanavond weer Koraalliederen oefenen in de Hooglandsekerk

Gertjan van Geen

Leiden ■ De jaarlijkse oefenronde voor de Koraalzing op 3 oktober in het Van der Werfpark heeft vanavond plaats in de Hooglandse Kerk.

Dirigent Wim de Ru leidt als gebruikelijk de repetitie met het grootste koor van Leiden en omstreken. Hij wordt daarin muzi-

kaal ondersteund door de Christelijke Muziek- en Showband Concordia en Harmoniekapel Werkmans Wilskracht.

Het programma begint om half acht en eindigt rond negenen. Tussendoor is er een pauze. Aan het einde van de repetitie wordt oud-burgemeester Pieter van der Werf herdacht met een bloemstuk bij zijn gedenkteken. Opgeven voor de repetitie is niet nodig.

FOTO TACO VAN DER ER

@Vink stoort zich aan de term *missing link*: „Stammen mensen niet allemaal af van primaten?”

Naturalis: vraagbaak en discussiepunt

Sebastiaan van der Lubben

Leiden ■ Naturalis is nu ruim drie weken open en het enthousiasme online is groot, toch is er ook kritiek op het museum. Nadat het publiek weer door de zalen kon struinen, deden wij dat door het netwerk van twitteraars die over #Naturalis spraken.

„Wie o wie weet wat voor diertje dit is? Hij heeft een soort van LED-lampje onder zijn staart en is twee centimeter lang. @museumnaturalis mischien?”, was getekend, @tinet (28 juli, 2019) vanaf een vakantieadres in Frankrijk. „Leuke waarneming!”, antwoordt Naturalis via Twitter, „Dit is een glimwormvrouwtje, eigenlijk een kever, die bioluminescentie gebruikt om een partner te lokken.” Met een verwij-

zing naar Wikipedia voor de eventuele zelfstudie.

Wie door het Twittersnetwerk van het museum struint, komt talloze voorbeelden tegen van gefotografeerde puzzels, met het vriendelijke verzoek de maker ervan te informeren over beestjes of botjes. Soms gaat de fantasie met de fotograaf op de loop. Zo vindt @zEhprefane in de tuin een 'schedel'. „Alsjeblieft, zeg dat het een babydraak is!”, vraagt de twitteraar in het Engels. Helaas: het is niet eens een schedel, maar het beken van een vogel, weet @MelanieDurring vanuit Zweden. In haar bio staat 'paleontoloog-in-opleiding'.

@Naturalis geeft niet alleen antwoord op allerhande natuurvragen, het is ook een knooppunt in een veel groter (lees: wereldwijd) kennisnetwerk dat *Ledra aurita's* determi-

neert en, heel bijzonder, gehaakte zaadcellen fotografeert.

Sinds de deuren weer open gingen, oogst het museum op de keper beschouwd veel bewondering en lof. 'Men' is enthousiast. Toch is er ook een kritische noot. Zo zou een Jehova zich geen buil hoeven vallen aan de tentoonstelling die toch vooral over de evolutie zou moeten gaan, maar volgens @roeland merks te weinig uit de verf komt. Zijn kritiek krijgt bijval. Ook mist een groen dak in het verder versterkte Bio Science Park (wel beloofd, maar geen geld meer voor) en is voor een bezoeker het nieuwe museum vooral een hele grote, lege hal met kleine, donkere zaaltjes waar weinig is te beleven.

Struikelen

Ook struikelt een iemand over de term *missing link*. Want stammen

mensen niet allemaal af van primaten?, wil @cvink weten. Hij is niet de eerste-de-beste twitteraar, want het hoofd van de afdeling Life Sciences aan de Erasmus in Rotterdam. Volgens hem is er geen unieke soort tussen aap en mens, en evolutionair zijn we allemaal met elkaar verbonden. Klopt, geeft Naturalis ruiterlijk toe. „De evolutionaire lijn van aap naar mens heeft inderdaad meer schakels”, maar, voegt het account eraan toe: „[Eugene] Dubois vond als eerste bewijs en noemde het de 'missing link.'” Vandaar. Maar Vink houdt vol: „De mens heeft dezelfde voorouders als alle andere primaten (...) Correcte formulering vind ik wel cruciaal, sorry.”

Dit artikel kwam mede tot stand via het door Leids Mediafonds gesteunde project Twittertap.

60 seconden

Kijvende vrouw

Geïrriteerd staat een vrouw in de ochtendspits bij de gratis NS-fietsenstalling van station Heemstede-Aerdenhout. De elektrische deuren gaan niet open als ze haar OV-chipkaart bij het poortje houdt en ze begrijpt niet waarom. „Hij doet het niet”, bromt ze tegen vrouw die achter haar staat met de fiets. Al snel ontstaat een rijtje fiet-sers.

Er ontstaat wat ongeduld want iedereen

moet zijn trein halen. De vrouw staat intussen nog geïrriteerder te wachten tot ze contact krijgt met een medewerker van de NS. De telefoon blijft maar overgaan. De vrouw die achter haar staat en haar trein wil halen vraagt of ze even voor mag gaan.

Dan is er ineens contact via de intercom bij de poort. De vrouw wordt nu woedend op de vrouw achter haar. „Ik ben in gesprek! U moet even wachten”, bijt ze de

wrouw toe. De toon wordt steeds agressiever. Waar haalt haar achterbuurvrouw het lef vandaan om voor te dringen? Zij kan er niet in en dit moet eerst worden opgelost, kijft ze.

De NS-medewerker aan de andere kant van de intercom besluit de poort met gezwinde spoed open te doen. De vrouw die vroeg of ze even voor mag gaan, begrijpt de woede van haar voorgangster niet. Ze be-

sluit de boze vrouw in de fietsenstalling er nog even op aan te spreken. Wat is er nou aan de hand?

Er volgt weer een tirade. Hoe durft ze het in haar hoofd te halen haar gesprek te onderbreken? Woedend beent de kijvende vrouw weg. De uitgescholden vrouw blijft verbouwereerd achter. Een man met bakfiets die het gekijf heeft gehoord, begint heel hard een Italiaanse opera te fluiten.

Annalaura Molducci ■ a.molducci@hollandmediacombinatie.nl

SP-voorzitter Van der Nat weg in Alphen

Erna Straatsma

Alphen aan den Rijn ■ De Alphen-se SP-fractievoorzitter Harre van der Nat stapt op. Donderdagavond neemt hij afscheid van de gemeenteraad, 'omdat zijn gezin hem nodig heeft'. Iris van de Kolk volgt hem op.

Van der Nat is ruim zestien jaar actief in de politiek. De Koudekerker was 9,5 jaar Statenlid in Zuid-Holland en zit sinds 2014 in de gemeenteraad van Alphen aan den Rijn.

„De afgelopen maanden realiseerde ik me dat mijn plaats in het gezin, aan tafel, aan hun bed, op het schoolplein en thuis op de bank te vaak leeg bleef”, zegt Van der Nat over zijn besluit op de website van zijn partij. Van der Nat is vader van drie jonge kinderen.

Iris van de Kolk (25) volgt Van der Nat op als fractievoorzitter. Zij is sinds maart 2018 raadslid en was daarvoor twee jaar actief als commissieleid voor de SP. Commissie lid Ginet Groep vult de fractie aan als raadslid.

Eerder deze week schreef Van de Kolk een open brief, waarin ze het college hard aanvalt. B en W zouden voornamelijk oog hebben voor 'rauw kapitalisme'. Er zou sprake zijn van afbraak van sociale voorzieningen: zoals de aangekondigde sluiting van drie buurthuizen.

Harre van der Nat.

FOTO HIELCO KUIPERS

Flexibele markt voor elektriciteit

Erna Straatsma

Hazerswoude-Dorp ■ Vijf glastuinbouwbedrijven in de Zuidplaspolder zorgen binnenkort voor verlichting op het elektriciteitsnetwerk in Boskoop, Hazerswoude-Dorp en omliggende gemeenten. Het gaat om een tijdelijke oplossing, in afwachting van een nieuw elektriciteitsverdeelstation.

Netbeheerder Liander spreekt over een 'flexmarkt', een slim systeem waarbij vraag en aanbod van stroom beter op elkaar af worden gestemd. De vijf glastuinbouwbedrijven zorgen voor een flexibel vermogen op het elektriciteitsnetwerk in en rond de Zuidplaspolder. Ze stellen hun lichtverbruik uit door de verlichting in hun kassen uit te zetten, of waken zelf stroom op door hun warmtekoppeling aan te zetten. Zo verlagen ze de belasting op het net en komt er capaciteit vrij voor andere bedrijven, die stroom nodig hebben of willen teruggeven (bijvoorbeeld stroom die is opgewekt via zonnepanelen).

Tenergy en Agro Energy verzamelen met deze werkwijze zo'n vijf megawatt aan flexibel vermogen, dat ze aan Liander aanbieden. De flexmarkt gaat binnenkort, nog voor de

winter, van start. „In de winter neemt de belasting op het net toe”, zegt Huibert Baud, manager strategie en innovatie bij Liander. „Het is goed dat we het systeem voor die tijd operationeel hebben.”

Baud verwacht niet dat de tijdelijke oplossing alle capaciteitsproblemen in het Boskoopse boomkweekgebied verhelpt. „De flexmarkt zal verlichting brengen, maar zal er naar verwachting niet toe leiden dat we alle klanten die op extra netcapaciteit wachten, in hun wens kunnen voorzien.”

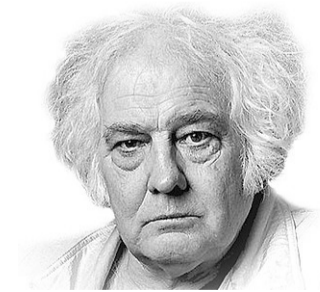
Begin dit jaar maakte Liander bekend dat de greenport-economie in Hazerswoude-Dorp en Boskoop voor vijf jaar op slot moest wegens capaciteitsproblemen op het elektriciteitsnetwerk. Stroomaanvragen van nieuwe bedrijven zijn sinds die tijd niet in behandeling genomen. Bestaande klanten van het nutsbedrijf konden hun bedrijf niet uitbreiden. De verduurzaming van veel glastuinbouwbedrijven loopt ook vertraging op door het netwerkprobleem.

De Zuidplaspolder is na Nijmegen-Noord de tweede regio in Nederland waar een flexmarkt komt. Ook netbeheerder Stedin werkt in een ander deel van de -Zuidplaspolder aan een lokale stroommarkt.

Seksscène zelfs te expliciet voor Jan Wolkers

Je kunt het je haast niet voorstellen, maar er zijn seksscènes die zelfs Jan Wolkers te ver gingen. Een getypte bladzijde was zo expliciet, dat hij uiteindelijk ontbrak in Turks Fruit, waar hij voor bedoeld was. Uiteraard lag de pagina nog wel in een van de opberglades op Texel en is nu te lezen in de Universiteitsbibliotheek.

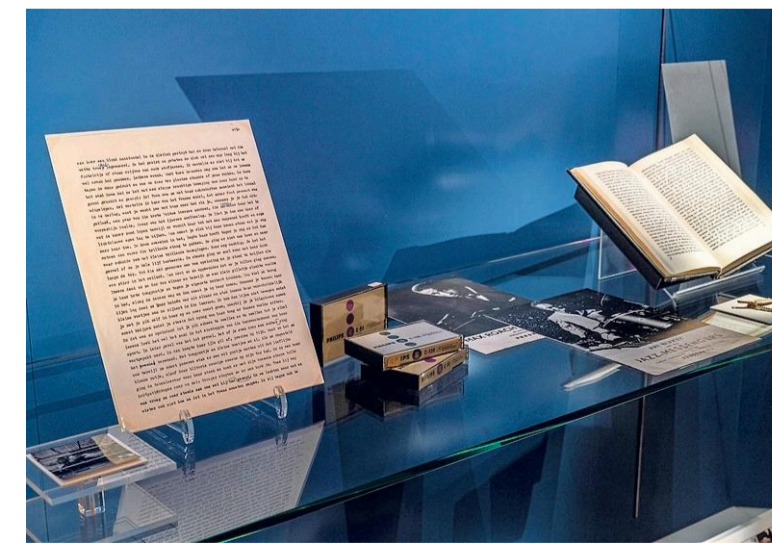
Goed bewaard

Mart van Duijn en Jef Schaeps verhuisden begin 2019 de artistieke nalatenschap van Jan Wolkers van Texel naar de Universiteitsbibliotheek Leiden en Museum de Lakenhal. Tijdens de Waanzinnige Wolkers Week lichten zij dagelijks een van die bijzondere erfstukken uit.

fout was geweest in de oorlog'. En dat dat hem in dit geval te ver ging. „De bladzijde is wel heel speciaal, juist omdat hij uit Turks Fruit komt. Deze roman is de enige waarvan het typoscript niet meer terug te vinden is. Waar het gebleven is? We weten het niet. Maar Turks Fruit is zijn bekendste boek... We kunnen niet uitsluiten dat het typoscript ooit is verkocht, of misschien zelfs gestolen.”

Het typoscript was niet het enige dat Wolkers van zijn boeken bewaarde. Schaeps en Van Duijn vonden de gekste dingen terug die herinnerden aan scènes in zijn romans. „Hij beschrijft in Turks Fruit hoe Erik staat te liften en door Olga wordt opgepikt, wat resulteert in een vrijpartij op de achterbank van de auto. Het eindigt pijnlijk als hij met het velletje van zijn piemel vast komt te zitten in de rits van zijn broek. Tussen de spullen die te maken hadden met Turks Fruit - van plaatjes uit tijdschriften tot

De ontbrekende pagina uit Turks fruit is te lezen in de tentoonstelling over de nalatenschap van Jan Wolkers in de UB.

FOTO HIELCO KUIPERS

concertkaartjes - vonden we een stukje van een beschadigde rits, die hij had bewaard. Kennelijk was ook

dat echt gebeurd.”

Laura Heerlien